

ZLOČIN U BOROVI SELU

IZVJEŠTAJI S PRAĆENJA SUĐENJA

30. ožujka 2005. godine

Predsjednik Vijeća utvrdio je istovjetnost optuženika, upoznao je optuženike s njihovim pravom da ovaj sudski proces mogu, kao pripadnici srpske nacionalne manjine, pratiti na srpskom jeziku ako to žele, što su optuženici izrijekom otklonili, rekavši da razumiju hrvatski jezik i da mogu pratiti postupak na hrvatskom jeziku. Nadalje, predsjednik Vijeća je upoznao oštećene s pravom da mogu staviti imovinsko - pravni zahtjev u ovom postupku, te, ukoliko Županijsko državno odvjetništvo u Vukovaru odustane od daljnje kaznenoga progona optuženika, mogu nastaviti kazneni postupak po privatnoj kaznenoj tužbi u roku od 8 dana od dana dostave rješenja.

Zamjenik Županijskog državnog odvjetnika pročitao je optužnicu br. K-DO-17/03, od 9. rujna 2003. godine, nakon čega su se optuženici izjašnjavali da su razumjeli optužnicu i da se ne osjećaju krivima za kazneno djelo koje im se navedenom optužnicom stavlja na teret. Optuženici su rekli da će svoju obranu dati nakon što bude dokazni postupak završen.

Svjedok oštećenik JOSIP GORUP, rekao je da je 1991. godine bio redovan student, pripadnik pričuvnog sastava policije. Uhićen je u civilnoj odjeći (oružanje je sakrio), dana 1. rujna 1991. godine u Branjinom Vrhu, i odveden u policijsku postaju u Beli Manastir. U Belom Manastiru nije tučen, ispitivan je. Odveden je u zatvor, gdje je vidio pretučene ljude. U zatvoru u Belom Manastiru je bio do 3. rujna 1991. godine, kada je odvezen autobusom, preko mosta u Batini, te preko Srbije, u Borovo Selo. Rekao je da su putem zlostavljani. U Borovu Selu, na ulasku u policijsku postaju, koja je bila smještena u jednoj privatnoj kući, formiran je špalir, kroz koji su prolazili. Vidio je kako tuku zarobljenike kundacima, vidio je kada je jedan drveni kundak pukao od siline udarca. Pobjegao je iz špalira, no uhvaćen je. Zatvoren je u podrum, gdje je bilo hladno, spavali su na betonu, nisu imali sanitarni čvor, iz gornjih prostorija je curila kanalizacija. Rekao je kako je vidio, da su u prostoriju ušle tri osobe sa šubarama, koje su tukle zatvorenike do iznemoglosti. S njima je u podrumu bila osoba, nadimkom Đaco, koja je ispitivala zatvorenike. Svjedok je rekao da su mu se Jovan Čurčić i Miloš Držajić predstavili kao komandir i njegov pomoćnik u policijskoj postaji u Borovu Selu. Najmanje desetak puta molio je Jovana Čurčića da ga pusti, da nema nikakve veze sa bilo čime, no, Čurčić se na to smijao i nije ništa učinio. Rekao je da je Miloš Držajić dovodio četnike, da je radio što je htio, ispitivao ga, prijetio mu. On, kao i ostali zarobljenici bili su prisiljavani na rad. Rekao je da je, čisteći jedno vozilo, vidio zgrušanu krv i odrezano uho. Svjedok je rekao da mu je opt. Miloš Držajić prijetio i rekao da je on odrezao to uho i da će tako proći i svjedok. Od hrane su dnevno dobijali pola konzerve, pola paradajza i pola kriške kruha. U zatvoru u Borovu Selu bio je do 13. rujna 1991. godine, kada je vožen na razmjenu u Adaševce. Listu za razmjenu je sastavljao Jovan Čurčić. Dan prije razmjene zarobljenici su vođeni iz zatvora u vatrogasnomu domu u Borovu Selu, na neko igralište, gdje su se u svlačionicama prali ledenom vodom, te su nakon toga ponovo odvezeni u zatvor.

Na pitanje odvjetnika optuženoga Čurčića, koliko je puta vidio optuženoga Jovana Čurčića, svjedok je rekao da ga je vidio u više navrata, da je on dolazio i odlazio, osobno su razgovarali, on mu se obraćao, ali Čurčić nije želio razgovarati. U dva navrata je vidio oficire bivše JNA, ispitivali su ga i saslušavali i vojnici i milicajci.

Na pitanje branitelja optuženoga Držajića, koliko je puta vidio opt. Miloša Držajića, svjedok je rekao da ga je vidio 20-tak puta. Na pitanje, kada je vidio opt. Držajića nakon razmjene, svjedok je rekao da je bio na prepoznavanju u Istražnom zatvoru u Osijeku 2003. godine, na ročištu 2004. godine i danas. Na prepoznavanju je bio na jednom povišenom mjestu i nije imao jasnu predodžbu o visini pokazanih osoba, stoga je tražio da još jednom pogleda.

Branitelj opt. Držajića predočio je zapisnik s prepoznavanja, iz kojega slijedi da je na prepoznavanju bila 21 osoba, da je na broju 4 bio opt. Miloš Držajić, a da je svjedok oštećenik pokazao osobu na broju 7, gdje je bio Dragan Savić, da je svjedok oštećenik pokazao osobu broj 10, da je to bio Dušan Mišić, a svjedok je tvrdio da je to opt. Jovan Čurčić.

Branitelji su prigovarali da se brišu dijelovi zapisnika, koji su već bili napisani.

27. travnja 2004. godine

Na prethodnom ročištu rasprava je zakazana za 27. travnja 2005. godine u 10,00 sati. U međuvremenu je promijenjeno vrijeme početka rasprave, o čemu nismo bili obaviješteni. Rasprava je počela u 9,00 sati. Svjedoci, koji su pripadnici srpske nacionalne manjine, upoznati su sa svojim pravom da prate postupak i iskazuju stavove na srpskom jeziku. Svi su rekli da razumiju hrvatski jezik.

Svjedok oštećenik JOSIP GORUP Zbog promjene člana Vijeća postupak je krenuo iz početka. Svjedok je ponovio svoj iskaz od prošloga puta, dodao je da je u više navrata davao izjave o kritičnim događajima, jednu je dao 1994. godine. Zamjenik Županijskog državnog odvjetništva (ŽDO) insistirao je na zapisničkom konstatiranju odgovora svjedoka oštećenika da su u dva navrata dolazili u zatvor pripadnici bivše JNA, obavljali ispitivanja i tražili su od milicajaca da zarobljenicima «ne smije ništa faliti».

Svjedok oštećenik MILE IVAŠKOVIĆ rekao je da je 1991. godine, jednoga dana oko 10,00 sati, došlo u njegovu kuću 7 ili 8 uniformiranih milicajaca. Tražili su oružje. Pretresli su kuću, nisu našli oružje. U šupi su našli zastavu. Ubrzo nakon toga došao je auto, iz koga je izišao čovjek za koga je netko rekao: «Evo Miloša». Kada je vidio zastavu pitao ga je što je to? Svjedok je rekao da ga je optuženi Miloš Držajić udario desnom šakom, od čega se naslonio na zid, nakon čega je Držajić rekao: «Vodite ga». Tada su odvezli njega i oca u zatvor. U zatvoru je bio 9 dana, nakon čega su ga zajedno sa ocem stavili u auto i dovezli kući. Tijekom boravka u zarobljeništvu nije vidio niti čuo da je netko od zarobljenika zlostavljan.

Na pitanje branitelja opt. Držajića, što znači da ga je udario optuženi Miloš Držajić, te da pokaže položaj ruke, svjedok je više puta pokazao otvoreni dlan, no, rekao je da ne zna je li ga udario rukom ili šakom.

Na pitanje I opt. Jovana Čurčića poznaje li ga, svjedok je rekao da njega ne poznaje, da poznaje njegova brata sa kojim je išao u školu, da ga nije viđao, njemu optuženik nije ništa loše učinio.

Svjedok oštećenik JOSO IVAŠKOVIĆ rekao je da su došli i pretražili mu kuću, tražili su oružje, koje on nije imao. Imao je hrvatsku zastavu i kasete s hrvatskim pjesmama, koje je sakrio u drva, u šupi. U pretresu su našli zastavu i kasetu, i odnijeli ih sa sobom. Njega i sina su odveli u zatvor.

Na pitanje branitelja opt. Držajića je li u dvorištu njegove kuće bilo fizičkoga nasilja, svjedok je rekao da nije bilo. Rekao je da nije vidio, da je netko udario njegova sina. Na daljnje pitanje, je li u njegovomu dvorištu i kući bio optuženi Miloš Držajić, svjedok je odgovorio da nije bio, da su bile njemu potpuno nepoznate osobe.

Na pitanje I opt. Jovana Čurčića, kada je on bio u zatvoru, svjedok je rekao da je bio od 3. kolovoza do razmjene, ali da njemu nisu dali ići na razmjenu. Došao je danski Crveni križ, popisao je zatvorenike, bilo ih je 100, ali njemu nisu odobrili da ide na razmjenu. Na daljnje pitanje, što je radio za vrijeme zatočenja, svjedok je rekao da je bio određen da prikuplja leševe, životinje, popravlja kuće.

Svjedok JOVAN AJDUKOVIĆ. Predočeno mu je da postoji tvrdnja, da je netko vidio na razmjeni svjedoka i I opt. Jovana Čurčića. Svjedok je odgovorio da se svašta priča, da nije bio niti na jednoj razmjeni, da ga to nije zanimalo. Jedino ga je zanimala razmjena na kojoj je zamijenjen njegov brat, sudac Slavoljub Sremac, koji je odveden s rasprave i koji se nalazio u Istražnom zatvoru u Osijeku. Ta razmjena je bila 15. kolovoza 1991. godine: on je dočekao autobus u Borovu, ali ne zna gdje je razmjena bila.

Svjedok MILUTIN DRŽAJIĆ, brat II optuženika Miloša Držajića. Predsjednik Vijeća upozorio ga je da kao bliski srodnik nije dužan davati iskaz, na što je svjedok rekao da želi dati iskaz. Rekao je da je njegov brat, nakon što se pogoršalo sigurnosno stanje u Vukovaru, nakon što je izišao spisak na kome je bilo ime njegovoga brata određenog za likvidaciju, otišao u Borovo i tamo ostao. On i majka otišli su

kasnije iz grada, u Rumu. Zna da je njegov brat bio školovani policajac. U Borovu brat nije nosio uniformu, nije znao što točno radi, čuo ga je kada priča o problemima sa ljudima.

Na pitanje branitelja opt. Držajića što je točno čuo na sudskom hodniku, svjedok je rekao da svjedoci oštećenici, kako završe sa svojim iskazom, na hodniku jedan drugoga upozoravaju kako njegov brat izgleda, gdje sjedi. Dogovarali su se, što će tko reći od njih. Rekao je da je po tome zaključio da nisu znali tko je tko u postupku, spominjali su medije, slike sa TV.

Svjedokinja TATJANA OLUJIĆ, supruga II optuženoga Miloša Držajića. Predsjednik Vijeća upozorio ju je da kao supruga II optuženoga Miloša Držajića, nije dužna davati iskaz, na što je svjedokinja rekla da želi dati iskaz. Rekla je da je 1991. godine bila u Borovu, da je polovinom kolovoza 1991. godine opt. Miloš Držajić počeo raditi u miliciji u Borovu, bio je školovan policajac. Rekla je da je s njim u braku od 1. srpnja 1992. godine.

Na pitanje branitelja opt. Držajića, što je točno čula na sudskom hodniku, svjedokinja je rekla da je čula, da svjedoci, nakon što daju iskaz i izađu iz sudnice, jedan drugom govore što opt. Držajić ima na sebi, kako je obučen, gdje sjedi, na kojem mjestu i kako izgleda.

Svjedok BRANISLAV PEJAKOVIĆ, brat od tetke opt. Jovana Čurčića. Predsjednik Vijeća ga je upozorio da kao bliski srodnik optuženoga nije dužan davati iskaz, na što je svjedok rekao da želi dati iskaz. Rekao je da je opt. Čurčić kratko, možda mjesec dana, radio kao policajac u Borovu, poslije je otvorio privatnu firmu. Rekao je da je radio kao običan policajac.

Na pitanje branitelja, kada je opt. Čurčić počeo raditi, a kada prestao raditi u miliciji, svjedok je rekao da je početkom kolovoza 1991. godine izišao natječaj, da je tada počeo raditi, a prestao negdje u devetom mjesecu 1991. godine. Nakon njegova odlaska i nadalje je radila stanica milicije u Borovu. Na pitanje, što je bio po nacionalnosti tast I optuženika, svjedok je rekao da je Hrvat, kao i supruga opt. Čurčića, te da I optuženik nikada nije imao problema ni sa kim, da su ga uvijek samo hvalili, da je inače korektna osoba, pošten čovjek, nikada nije čuo primjedbe na njegov rad.

Opažanja promatrača

Predsjednik Vijeća, nije upozorio svjedoka Jovana Ajdukovića na pravo praćenja procesa na srpskom jeziku, te na pravo uporabe srpskoga jezika. Iako uredno zapisnički konstatira da je svaki svjedok upozoren na svoja prava i obveze, to Predsjednik Vijeća ne radi. Naime, nekim svjedocima je rekao da znaju da moraju govoriti istinu, pa prelazio na pitanja o onomu što se događalo 1991. godine.

Prateći postupak teško je, iz načina na koji Vijeće utvrđuje činjenično stanje, dobiti cjelovitu sliku što se događalo žrtvama – oštećenicima.

Sudnica, u kojoj se održava rasprava nije uvjetna, optuženici sjede u neposrednoj blizini govornice za kojom stoje svjedoci i vještaci dok daju svoj iskaz. Mjesta za publiku je malo, u neposrednoj su blizini, iza mjesta za optuženike.

24. svibnja 2005. godine

Zbog izostanka svjedoka Išpan Renata rasprava je odgođena za dan 7. lipnja 2005. godine, a potom za dan 15. lipnja 2005. godine.

15. lipnja 2005. godine

Svjedok RENATO IŠPAN, rekao je da su u selo Lipovača došle osobe srpske nacionalnosti, koje su pretresale kuće i odvodile Hrvate. Rekao je da su on i njegov otac bili odvedeni u centar sela, a potom odvezeni u Borovo Selo. Ondje su bili maltretirani, fizički i psihički. Rekao je da su ih tukli kolcima i

pendrecima. Za opt. Miloša Držajića je rekao, da je čuo, da je bio šef u policijskoj stanici u Borovu Selu. Rekao je da je razmijenjen 13. rujna 1991. godine. Zatvoren je bio u stanici milicije i u vatrogasnomu dobu. U vatrogasnomu domu je bilo 20-tak osoba, nabrojao je neke osobe. Rekao je da su bili ljudi iz njegova sela i iz Dalja. Rekao je da se sjeća čovjeka, koji je navečer dovezen, a umro je ujutro. U atrogasnomu domu su, prvih par dana, bili na betonu. Bili su smješteni na katu, u maloj sobi, a potom su prebačeni u garažu. Rekao je da je vidio pretučene ljude, koje su doveli u garažu. Vidio je pretučene Vučkoviće. Rekao je i da su mu Vučkovići nešto pričali, ali se ne sjeća. Na pitanje je li mu poznata osoba po imenu Jovica Vučenović, svjedok je odgovorio da mu je ime poznato, a prezime nije. Predsjednik Vijeća pitao je svjedoka je li tučen Božo Katalinić, na što je svjedok rekao da je. U vrijeme zarobljavanja imao je 17 godina.

Branitelj opt. Držajića je pročitao dio iskaza iz istrage, u kojem je svjedok rekao da je bio pripadnik 204. Vukovarske brigade. Svjedok je na to odgovorio da je bio jedno vrijeme pripadnik navedene brigade, ali se ne sjeća datuma. Rekao je da, u vrijeme kada je bio zarobljen, nije postojala brigada. Na pitanje je li imao oružje, svjedok je odgovorio da nije. Svjedok je rekao da ga opt. Držajić nije ispitivao uvijek u istoj prostoriji, ne sjeća se koliko je ispitivanja bilo. Ne sjeća se koliko dugo je trajalo ispitivanje, niti koliko ljudi ga je ispitivalo. Tema ispitivanja su bile informacije gdje su bunker, rovovi, tko je naoružan, a tko nije. Ne sjeća se koliko je udaraca dobio. Tučen je drvenim palicama i pendrecima. Udarce je dobio po cijelomu tijelu. Ne zna kakve posljedice ima od tuče, modrice je imao po cijelomu tijelu. Na pitanje je li ga udario optuženi Miloš Držajić, svjedok je odgovorio da ne može točno definirati.

Svjedoku je predočen dio ranijega iskaza, te je rekao da stoji iza svega što je izjavio. Istaknuo je da ga je osobno maltretirao optuženi Miloš Držajić. Svjedok je rekao da ono čime su ih tukli je sve bilo složeno kraj zida i da je bilo svega: drvenih, metalnih, gumenih palica. Rekao je da su tukli sve zatvorene u garaži, kada su se vratili iz napada na Vukovar.

Branitelj opt. Čurčića stavio je primjedbu da je iskaz svjedoka bitno različit od onoga danoga u istrazi, tj. da ne govori istinu.

Branitelj opt. Držajića naglasio je da je svjedok, kada je odgovarao na njegova direktna pitanja o radnjama koje je Miloš Držajić poduzimao prema svjedoku, iskazivao bitno drugačije tvrdnje od onih što ih je iskazivao u istrazi, a tek nakon što mu je predsjednik Vijeća predočio dijelove zapisnika istrage, pa čak i dijelove optužnice, vraćao se u odgovorima na činjenice koje je tvrdio u istrazi. Prigovorio je neistinitosti iskaza ovoga svjedoka.

Rasprava je odgođena za 5. srpnja 2005. god.

Opažanja promatrača

Predsjednik Vijeća nije, u skladu s odredbama Zakona o kaznenomu postupku, upoznao svjedoka oštećenika s njegovim pravom na postavljanje imovinsko - pravnog zahtjeva prema optuženicima.

Branitelji, a i zamjenik ŽDO, u više su navrata tražili da se u zapisnik unese kako je svjedoku pročitano dio njegovog iskaza u istrazi i da je nakon toga odgovarao na pojedina pitanja, što predsjednik Vijeća nije odmah unio u zapisnik.

Iz bilješki monitora i raspravnoga zapisnika vidljivo je da u zapisnik nije uneseno sve što je rečeno na raspravi, te da nije uvijek poštovan redoslijed kojim su se stvari iznosile.